

Josip TIŠLJAR, 2004: **Sedimentologija klastičnih i silicijskih taloženja**, Institut za geološka istraživanja, Zagreb, 426 str., broširano, 18,5 x 24,4 cm.

Akademik prof. dr. Josip Tišljar je po izdaji knjige »Sedimentologija karbonata i evaporita«, ki je izšla leta 2001, napisal drugo knjigo z naslovom **Sedimentologija klastičnih i silicijskih taloženja**. Obe knjigi obravnavata dopolnjeno in posodobljeno vsebino, ki jo je avtor podal v učbeniku »Sedimentne stijene«, ki ga je leta 1994 izdala Univerza v Zagrebu in predstavlja razširjeno in dopolnjeno drugo izdajo učbenika »Petrologija sedimentnih stijena«, ki je izšel leta 1987.

Knjiga **Sedimentologija klastičnih i silicijskih taloženja** je razdeljena na pet delov.

V prvem delu obravnava nastanek klastičnih sedimentov in njihove teksturno-strukturne značilnosti. Podana je razprostranjenost, vloga in pomembnost sedimentov in sedimentnih kamnin v Zemljini skorji ter njihova osnovna razdelitev. Slede procesi nastanka klastičnih sedimentov: preperevanje, transport, sedimentacija in diageneza. Teksturano-strukturne značilnosti in sestava klastičnih sedimentov in sedimentnih kamnin obravnava sedimentne teksture, med katerimi so podani različni tipi plastnatosti in primarnih ter sekundarnih sedimentnih tekstur, sestavo zrn, njihovo velikost, morfologijo ter značilnosti zloga (orientacije in zgoščenosti). Podrobneje so opisane metode določanja velikosti zrn ter nekateri vidiki interpretacije njihove porazdelitve.

Drugi del obravnava sistematiko in diagenezo klastičnih kamnin. Pričenja se z debelozrnatimi kamninami – konglomerati in brečami, slede srednjezrnate kamnine – peščenjaki in drobnazrnate, muljaste kamnine ter rezidualne kamnine – lateriti, rezidualne glin, rdeča zemlja (terra rossa) in boksiti ter na koncu vulkanoklastične kamnine.

Tretji del je posvečen nastanku in diagenezi kremenitnih sedimentov in sedimentnih kamnin – rožencev.

V četrtem delu so na kratko obravnavani organogeni sedimenti – premogi.

Peti del je posvečen mehanizmu, pogojem in okoljem sedimentacije ter metodologiji zbiranja relevantnih podatkov, na temelju katerih je možno podati interpretacijo faciesov in vseh drugih sedimentacijskih pogojev klastičnih, vulkanoklastičnih in kremenitnih sedimentov. Najprej obravnava odnos med sedimentacijskimi okolji in faciesi na splošno, nato pa podrobneje kontinentalna – puščavska in eolska, ledeniška, rečna, jezerska in močvirska ter prehodna – deltna sedimentacijska okolja ter končno različna morska – klastične obale, plitvomorska – šelfna, globokomorska sedimentacijska okolja klastičnih sedimentov ter njihove faciese.

Na koncu je navedena obsežna literatura, tolmač angleških izrazov in stvarno kazalo. Zelo koristen je tolmač (slovarček) angleških pojmov, ki so bili uporabljeni zaradi pomanjkanja domače (hrvaške) strokovne terminologije.

Tekst je pisan jasno in razumljivo ter je bogato ilustriran z risbami, terenskimi in mikroskopskimi fotografijami. Večina ilustrativnega materiala izvira iz raziskav hrvaškega ozemlja, risbe pa so delo avtorja.

Knjiga naj bi služila kot usmeritev in pomoč raziskovalcem, študentom in vsem geologom, ki raziskujejo klastične in kremenitne sedimente in sedimentne kamnine za izdelavo geoloških, inženirsko-geoloških in hidrogeoloških kart ter za potrebe raziskovanja in izkoriščanja mineralnih surovin. Koristna pa bo tudi strokovnjakom drugih, predvsem geotehniških in okoljevarstvenih strok, ki se ukvarjajo s posegi v območja, kjer nastopajo klastični sedimenti in sedimentne kamnine.

Dragomir Skaberne